

Elektrik Mühendisleri Odası, mesleki alanlarıyla ilgili rapor sundu...

BAYINDIRLIK ve İSKAN BAKANLIĞI'NA ZİYARET

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) 42. Dönem Yönetim Kurulu, Bayındırlık ve İskan Bakanı Mustafa Demir'i 11 Mayıs 2010 tarihinde ziyaret etti. Ziyaret sırasında EMO Yönetim Kurulu, meslektaşlarının yaşadığı sorunları ortaya koyarken, Bayındırlık Bakanlığı'ndan taleplerini de gündeme getirdi.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na yapılan ziyarete, EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş, Yazmanı Erdal Apaçık, Saymanı Cemil Kocatepe, EMO Yönetim Kurulu üyeleri Serdar Parker ve Mehmet Bozkırlıoğlu ile Oda Müdürü Cem Kükey katıldı. Ziyaret sırasında EMO'nun görüş ve önerilerinin aktarıldığı bir rapor Bayındırlık ve İskan Bakanı Mustafa Demir'e sunuldu. Rapordaki konular ana hatlarıyla Bakan Mustafa Demir'in bilgisine sunulurken, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile EMO arasında iletişimin sürdürülmesi konusunda görüş birliğine varıldı.

EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş imzasıyla Bayındırlık ve İskan Bakanı Mustafa Demir'e sunulan raporda EMO ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın görev alanlarına ilişkin ortak bazı gelişme ve sorunlar bulunduğu belirtilerek, buna yönelik odanın tespit ve önerileri şöyle ortaya konuldu:

1. Elektrik-Elektronik Mühendisleriyle İlgili Sorunlar

Üniversitelerin bünyesinde elektrik ve elektronik mühendislik bölümlerinin yanı sıra, bu iki ayrı disiplini bir araya getiren elektrik-elektronik mühendisli-

ği bölümleri kurulmuştur. Çoğunlukla elektronik mühendisliği eğitimi veren bu bölümlerden mezun olan mühendislerin kimi yetkileri tartışma yaratmaktadır. Odamız serbest çalışan üyeleriyle ilgili olarak, elektrik-elektronik mühendislerinin transcriptlerini (ders durum belgesi) incelemek suretiyle, elektrik mühendisliği hizmetleri yapıp yapamayacaklarını belirlemektedir. Ancak, kamuda istihdam edilen mühendislerle ilgili olarak yetki ve görev karmaşası yaşanmaktadır. Elektrik-elektronik mühendisleriyle ilgili olarak elektrik mühendisliği yetkileri bakımından tereddüt bulunması nedeniyle, kamu kurumları, özellikle kuvvetli akım üzerine çalışacak mühendis alımlarında yalnızca elektrik mühendisi unvanı bulunanları tercih etmektedirler. Bu durumda özellikle elektrik mühendisliği alanında yeterli eğitim almış olan elektrik-elektronik mühendisleri mağdur olmaktadır. Yükseköğretim Kurumu ve üniversiteler boyutuyla çözüme kavuşturulamayan bu konuyla ilgili olarak üniversitelere-rası kurulun görüşü, hangi mühendisin hangi alanda görev üstleneceğini meslek odalarının belirlemesi yönündedir. Odamız tarafından kamu kurumlarında

çalışacak mühendislerle ilgili herhangi bir belirleme yapılmadığı koşullarda, kamu mühendis alımlarında sorunlar yaşanmakta ve üyelerimizin yoğun şikayetine neden olmaktadır. Bakanlığınız ve diğer ilgili bakanlıklar ile Odamızın birlikte yapacağı bir çalışma ile konunun çözüme kavuşturulması gerekmektedir. Bu bağlamda Elektrik-Elektronik mühendislerin aldıkları derslere göre çalışma alanlarının belirlenmesinde odamız transcript inceleme komisyonundan görüş alınmasının uygun olacağı kanaatini taşımaktayız.

2. Bayındırlık Bakanlığı Yönetmelikleri ve Şartnameleri

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından 19.12.2007 tarih ve 26735 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin kimi maddelerinin hukuka ve kamu yararına aykırı olması nedeniyle Odamız tarafından dava konusu yapılmıştır. Görülmekte olan davada, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 11.06.2009 tarihli kararıyla, Yönetmeliğin 75/3, 75/5, maddeleri ile Ek-7'nin 3. Kurum Binaları, 5. Ticaret Amaçlı Binalar, 6. Endüstriyel Amaçlı Binalar, 7. Toplanma Amaçlı Binalar ile ilgili kısımlarının yürütülmesinin durdurulmasına karar verilmiştir. Bu konularla ilgili hukuki sürecin tamamlanmasını beklemeden düzenleme yapılması uygun olacaktır. Bilimsel ve teknik olarak da düzenleme ihtiyacı bulunan anılan maddelerle ilgili çalışma yapılarak Yönetmeliğe eklenmesi gerekmektedir.

Odamız tarafından hazırlıkları yapılarak Bakanlığımıza gönderilen ve 30.6.2007 tarih ve 26568 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2007/1 sayılı Yapı İşleri İnşaat, Makine ve Elektrik Tesisatı Genel Teknik Şartnamesine Dair Tebliğ'in ekinde yer alan Elektrik Tesisatı Genel Şartnamesi'nin 7. Bölümünün 7/8 ve 7/9 maddelerine aktif paratonerlerle ilgili hükümler eklenmiştir. Ulusal standart kuruluşumuz olan TSE'si bulunmayan (yıllar önce yasaklanan radyoaktif paraterlerle ilgili 622 standartına bağlı kalan), güncel Avrupa Birliği standardı olan TS EN 62305 standardında bulunmayan aktif paratonerlerle ilgili bu düzenlemenin Şartname içerisinden çıkartılması gerekmektedir. Keza şartnamenin giriş kısmında da belirtildiği gibi kullanılacak malzemelerin TSE'li olması veya Avrupa birliği standartlarını taşıması gerekir. Ülkemizde TSE alamamış, uluslar arası nitelik kazanmamış bir malzemenin CE vs. uluslar arası bir standart işareti al(a)madan kullanılmasının şart koşulması uygun değildir.

3. İmar Mevzuatı ve TMMOB Mevzuatı ile İlgili Çalışmalar

Yürürlükte bulunan imar mevzuatı ve Odamızın tabi olduğu 6235 sayılı TMMOB Kanunu ile ilgili olarak zaman zaman Bayındırlık ve İskan Bakanlığı

bünyesinde kanun tasarı taslakları hazırlandığı görülmektedir. Bazı çalışmalar tarafımıza resmi olarak gönderilmemekte, başka kaynak ve kanallardan öğrenilmektedir. Yapılan çalışmaların temelinde, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan TMMOB ve bağlı odaların Anayasa ve kuruluş kanunundan gelen kimi görev ve yetkilerinin ortadan kaldırılmasına yönelik kimi düzenlemeler bulunmaktadır. Kamu yönetiminin yeniden şekillenmesi ile kamu kurum ve kuruluşlarında meslek mensubu istihdamının azaldığı, can ve mal güvenliği gerektiren mesleki çalışma alanlarında kamusal denetimin giderek azaldığı koşullarda, meslek odalarının, mesleki faaliyet yürüten üyeleri üzerinde denetim ve gözetim yetkisini kullanmaları giderek daha fazla önem taşımaktadır. Meslek odalarının bu işlevleriyle ilgili herhangi bir tartışma ve itiraz da bulunmamaktadır. Bu koşullarda Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın, yapılaşma süreciyle ilgili söz sahibi olan en önemli kurum olarak, meslek odalarının mesleki denetim ve gözetimleriyle ilgili görevlerini istenen ölçülerde ve sağlıklı bir şekilde yerine getirmesini sağlayıcı yönde destek sunması gerekmektedir. Bu çerçevede, yapılması planlanan mevzuat düzenlemeleri ile ilgili olarak, konunun bir unsuru olan Odamızın görüşlerinin alınması ve mevzuatın Odaların yetki

ve sorumluluklarının gözetilecek şekilde ele alınması gerekmektedir.

Serbest çalışan üyelerimizin sicilleri, ilgili mevzuat gereği Odamız tarafından tutulmaktadır. Yapı ruhsatı veren ilgili idareler de Odamızdan sicil durum belgesi istemektedirler. Diğer yandan Odamızın kendi mevzuatı gereğince, üyelerimizin mühendislik hizmetleri mesleki denetime tabi tutulmaktadır. Mesleki denetim uygulaması, defalarca yargı denetiminden geçmiş ve hukuka uygunluğu tescil edilmiştir.

Üyelerimizin mesleki faaliyetlerinin denetime tabi tutulması süreci, üyelerimizin sicilleriyle de doğrudan ilgili bulunmaktadır. Mesleki hizmetleri denetimden geçemeyen üyelerimiz Onur Kurulu'na sevk edilmekte ve bu çerçevede disiplin cezası almaları söz konusu olabilmektedir. Bu nedenle, sicil durum belgesi talep eden üyelerimizin mesleki hizmetlerinin denetime tabi tutulması zorunluluğu doğmaktadır. Oysa Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, çeşitli birimlere gönderdiği yazılarda Odamızın sicil durum belgesi düzenlerken mesleki denetim yapmasını engelleyecek ifadeler kullanılmaktadır. Bu yazılar zaman zaman üyelerimizle Odamızı karşı karşıya getirmekte ve hatta mesleki denetim yapma yetkimizin bulunmadığı kanısına ulaşılmaktadır.

Kamu hizmeti niteliğinde bulunan mühendislik faaliyetlerinin çeşitli açılardan denetlenmesi, kamu güvenliği açısından zorunludur. Bu denetimlerin mesleki yönünü, meslek odalarının denetimi oluşturmaktadır. Her toplulukta olduğu gibi üyelerimiz arasında da çeşitli nedenlerle Oda uygulamalarına itiraz eden ve bu itirazını çeşitli kamu birimlerine aktaran kişilerin bulunması son derece doğaldır. Odamız uygulamaları, üyelerimizin en geniş katılımıyla gerçekleştirilen genel kurul, sempozyum, çalıştay, komisyon gibi oluşumlar içerisinde belirlenmektedir. Dolayısıyla üyelerimizin itiraz ve şikayetlerini bu platformlarda dile getirmeleri gerekmektedir. Kaldı ki bu

itirazlar ele alınırken kamu yararı açısından değerlendirilmesi zorunluluğu bulunmaktadır.

Odamız tarafından kamu yararı çerçevesinde uygulanmakta olan mesleki denetim faaliyetlerini zayıflatan yazışmaların Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından yapılmamasını, Odamızın yetki ve görev alanına giren konularda Bakanlığa gelen şikayetlerin değerlendirilmek üzere Odamıza gönderilmesi yerinde bir uygulama olacaktır.

4. Odamız Tarafından Gerçekleştirilen Yönetmelik Çalışmaları

EMO olarak uzmanlık alanımızı ilgilendiren konularda mevzuat çalışmaları yapmakta ve ilgili Bakanlıkların önerisine sunmaktayız. Özellikle enerji alanında hazırladığımız pek çok yönetmelik Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yönetmeliği olarak yayımlanarak, uzmanlık alanımıza kazandırılmıştır.

4708 sayılı Kanun kapsamı dışında kalan yapılarda halen 3194 sayılı İmar Kanunu çerçevesinde teknik uygulama sorumluluğu faaliyeti yürütülmektedir. Odamız üyelerinin TUS sürecinde uyacakları kurallara ilişkin yönetmeliğimiz yenilenecek 26-27 Mart 2010 tarihlerinde yapılan EMO Genel Kurulu'nun onayından geçmiştir.

5. Elektrik İle İlgili Fen Adamlarıyla Yaşanan Sorunlar

5940 sayılı Kanun ile 3194 sayılı İmar Kanunu'nda değişiklik yapılmış ve 17.12.2009 tarih ve 27435 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Değişiklikler çerçevesinde İmar Kanunu'nun 28. Maddesi, başlığı ile birlikte değiştirilmiş ve fenni mesuliyetle ilgili ayrıntılı düzenlemeye gidilmiştir. Bu kapsamda fenni mesuliyetin mimar ve mühendisler eliyle yapılacağı açıkça belirtilerek, yönetmelikle belirlenen sınıf, özellik ve büyüklüğe sahip bulunan yapıların denetimi faaliyetine yardımcı

olmak üzere, uygun nitelikte ve sayıda fen adamı istihdam etme mecburiyeti getirilmiştir. Yapılan bu düzenleme de, fen adamlarının teknik uygulama sorumluluğu üstlenemeyeceğini açıkça ortaya koymaktadır. Bu düzenlemenin bir gereği ve sonucu olarak, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca valiliklere fen adamlarının fenni mesuliyet üstlenemeyeceklerinin bir yazı ile bildirilmesini talep ediyoruz.

Elektrik Mühendisleri Odası'nın faaliyet alanıyla ilgili olarak yaşanan sorunların başında, elektrikle ilgili fen adamlarına tanınan mühendislik hak

ve yetkileri gelmektedir. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan Elektrik İle İlgili Fen Adamlarının Yetki, Görev ve Sorumlulukları Hakkında Yönetmelik kapsamında, yapıların elektrik iç tesisleriyle ilgili belirli ölçülerde proje hazırlama yetkisi tanınmıştır. Buna ek olarak, fen adamları tarafından Yönetmelik içerisinde yer almayan kimi yetkilerin kullanılmasının talep edilmesi ile Yönetmelik değişikliğiyle yetkilerinin artırılması çalışmaları yapılmaktadır. Elektrik ile ilgili Fen adamlarının proje hazırlama işletme sorumluluğu üstlenme, topraklama

tesisi kontrolü gibi, Tasarım, Kontrol, Denetim alanlarında yani mühendislik alanlarında verilen yetkiler derhal kaldırılmalıdır. Yapım işlerine ait yetkilendirmelerdeki düzenlemeler daha sonra elbette gündeme alınmalıdır. Yönetmelik çalışmalarında Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı'nın yanı sıra Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile konu ile ilgili TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası da paydaş olmalıdır.

6. Yapı Denetimi Süreciyle İlgili Sorunlar

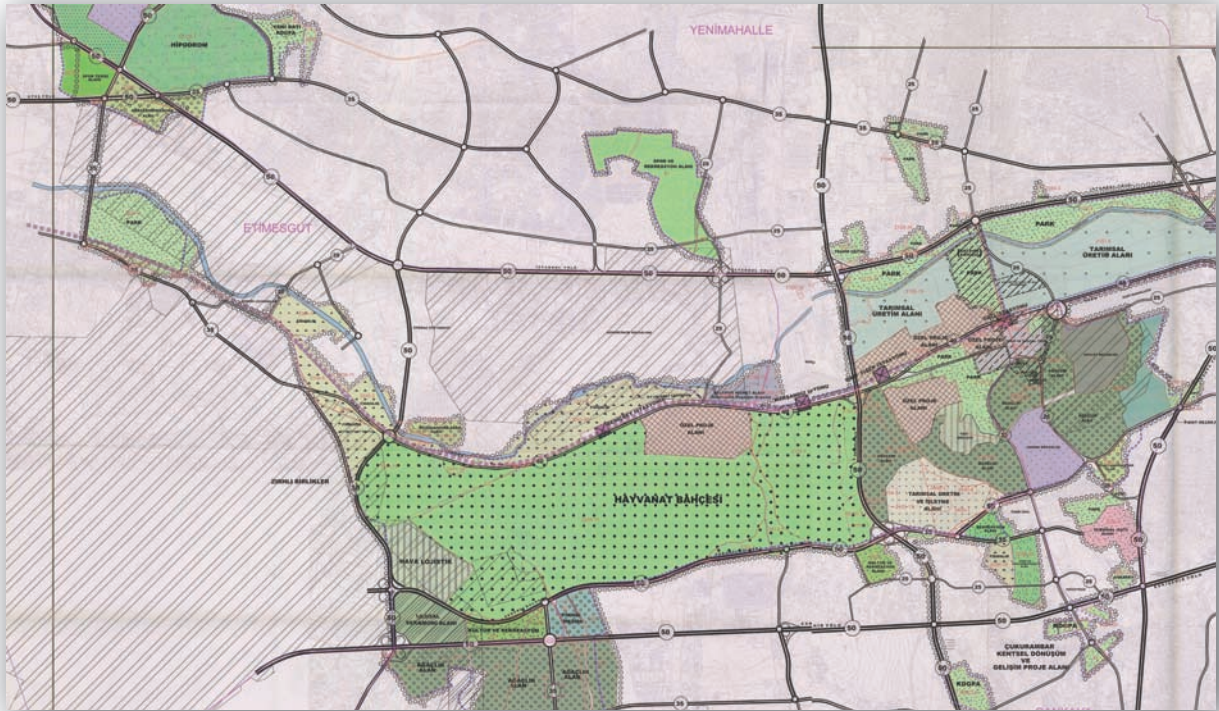
4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun'un yürürlüğe girmesinin ardından, bu Kanun ile getirilen denetim modelinin yarattığı pek çok sorun bulunmaktadır ve bu sorunlar henüz çözülememiştir. Kanunun bize göre en önemli sorunları, bir kamu hizmeti olan denetim faaliyetlerinin, tek amacı kar elde etmek olan şirketlere bırakılmış olması ile denetim faaliyeti yürüten mühendis ve mimarların üyesi oldukları meslek odaları ile bağlantılarının koparılmasıdır. Bu düzenlemede

kalıcı çözümlere gidilmesi yönündeki görüşlerimiz saklı kalmak üzere birkaç somut soruna değinme ihtiyacı bulunmaktadır.

05.02.2008 tarih 26778 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yapı Denetim Uygulama Yönetmeliği, 4708 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklı bir çok sorunu gidermeye yönelik olumlu düzenlemeler içermektedir. Ancak Yönetmelikle getirilen "minha" uygulaması, bu olumlukları bertaraf edecek bir nitelikte olumsuzluk taşımaktadır. Yönetmelikte belirlenen oranlara göre her yapı bölümü veya kısmi yapı bölümü için, bu bölümlerin tamamlanmasını müteakiben, hak ediş raporu tanzim edilerek ve bu hak edişlerin yapı denetim kuruluşunca tahsil edilmesi sonrasında, hak ediş oranı kadar inşaat alanı, yapı denetim kuruluşunun ve denetçilerin üzerinde bulunan toplam inşaat alanından düşülmektedir. Bu durum yapı denetim şirketlerinde çalışan mühendis sayısını yarı yarıya düşürdüğü gibi, denetçi mühendislerin denetleyeceği şantiye sayısını büyük ölçüde artırmıştır. Sağlıklı bir denetimi olanaksız hale getiren minha

uygulamasının Yönetmelik ile yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun ve bu Kanuna dayalı olarak çıkarılan Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği ile ilgili iş ve işlemler Bakanlığınızın <http://ydk.yigm.gov.tr> İnternet adresi üzerinden sunulan Yapı Denetim Sistemi (YDS) uygulaması ile yürütülmektedir. Bu sistem üzerinde Odamız üyesi elektrik mühendislerinin de bilgileri tutulmaktadır. Genel Müdürlüğünüzce denetim faaliyeti durdurma ile ilgili düzenli olarak tarafımıza bilgilendirme yapılmaktadır. Ancak YDS'nin sadece Yapı Denetim Kuruluşlarına, Mahalli İdarelere ve Bakanlık personeline açık olması nedeniyle üyelerimizin durumu/çalıştığı firma gibi bilgiler güncel olarak alınmamaktadır. Bu nedenle YDS sistemi üzerinden üyelerimizin bilgilerine ulaşabileceğimiz bağlantı talebimiz Bakanlığınızca reddedilmiştir. Oysa bu bilgilere erişim, Odamızın sicil tutma görevinin bir parçasıdır. Yaptığımız çalışmalar sonucunda, YDS üzerinde denetçi mühendis olarak görülen dört üyemizin vefat ettiği belirlenmiş ve Bakanlığınıza bildirilmiştir. Bakan-

lik sitesinden tek tek yapılan çalışma sonucunda elde edilen ve biri 2002 yılında vefat etmiş bir üyemizin denetçi olarak adının bulunduğu tespitini bile, Bakanlığınızın bu bilgileri Odamızın erişimine açmasının önemini göstermektedir.

7. Bakanlık Bünyesinde Mühendis İstihdamı

Kamu kurumlarında görev yapmakta olan mühendislerin bulunduğu birimlerde amir konumunda olan kadrolara mühendis unvanı taşımayan ve genellikle 2 yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olmuş olan kişilerin atanması söz konusu olmaktadır. Bu uygulama hem bu birimlerde yapılan işlerin teknik açıdan sürdürülebilirliği hem de çalışma barışı açısından olumsuz sonuçlara yol açmaktadır. Odamızın bu tür atamalara ilişkin açtığı davalar da, söz konusu atama kararları kariyer ve liyakat ilkelerine aykırı olduğu tespitiyle iptal edilmektedir. Yoğun olarak teknik görevler sürdüren bakanlık ve kurumların, bu gibi işlemlerde kariyer ve liyakat ilkelerinin yanı sıra bilimsel ve teknik zorunlulukları da gözeterek, dava konusu olmaksızın bu uygulamalarda düzeltmeye gitmesi gerekmektedir. Bayındırlık Bakanlığı bünyesinde de yapı denetçisi mühendislerin iş ve işlemlerini kontrol eden bir birimde benzer bir durum yaşanmıştır. Her ne kadar konu TMMOB tarafından yargıya taşınmış olsa da, yoğun olarak mimar ve mühendislerin mesleki alanlarında faaliyet gösteren Bayındırlık Bakanlığı'nın dava sonucunu beklemeksizin gerekli düzeltmeyi yapması örnek bir adım olacak, diğer kurumlarda yaşanan benzer sorunların çözümünde de ön açıcı olacaktır.

8. Bilgisayar Mühendisleri İle İlgili Sorunlar

Kamuda, mühendisler teknik hizmetler sınıfında istihdam edilmekte, buna göre özlük haklarına sahip olmak-

tadırlar. Bilgisayar mühendisleri ise teknik hizmetler sınıfında ve bunun dışında genel idari hizmetler sınıfı kapsamında "programcı" adı altında istihdam edilmeye başlanmıştır. Programcı statüsünde çalışan bilgisayar mühendisleri, teknik hizmetler sınıfı kapsamındaki özlük haklarına sahip olamamakta, aynı eğitimi almış ve aynı işi yapıyor olmalarına rağmen maaş ve meslekte yükselme açısından haksızlığa uğramaktadırlar. Sorunun çözümünü için bilgisayar mühendislerinin, diğer mühendislik disiplinlerinde olduğu gibi teknik hizmetler sınıfında mühendis kadrosunda istihdam edilmeleri, genel idari hizmetler sınıfında programcı gibi adlar altında çalıştırılan mühendislerimizin de teknik hizmetler sınıfına mühendis kadrosuna geçirilmeleri gerekmektedir. Buna ilişkin kamuda kadro düzenlemesi yapılması bilgisayar mühendislerine yönelik mağduriyeti giderebilecektir. Bayındırlık Bakanlığı bu konuda titiz davranmakta olup, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında yaşanan sorunun çözümüne de destek olmasını beklemekteyiz.

9. Yabancı Mühendis Çalıştırmayla İlgili Sorunlar

4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Yasa'nın yanı sıra 6235 sayılı TMMOB Yasası uyarınca yabancı mimar ve mühendislerin Türkiye'de çalışabilmeleri, TMMOB ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın görüşü alınarak, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca çalışma izni verilmesine bağlanmıştır.

Bu görüş alınması aşamasında, başvuru sahibine mesleki yeterlilik prosedürü uygulanmasına karar verilirse; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, mevzuat gereği Türkiye dışında bir üniversiteden mezun olmuş olan yabancılardan Yüksek Öğretim Kurumu'ndan (YÖK) Diploma Denklik Belgesi almalarını talep etmektedir. Denklik belgesi alınması yoluyla akademik yeterlilik koşulu yerine getirilmiş olmaktadır.

Çalışma koşulları açısından da EMO'nun belirlediği kriterler yabancı mühendislere de uygulanmalıdır. Bu çerçevede Elektrik Mühendisleri Odası tarafından mühendislerin istihdamında uygulanmak üzere her yıl yayımlanan en az ücret tarifesi bulunmaktadır. Mesleki yeterlilik prosedürü uygulanması sırasında, Türkiye'de çalıştırılacak yabancı mühendise EMO'nun belirlediği en az ücretin ödenip ödenmeyeceği de incelenmekte, belirlenmiş olan asgari ücretin altında ücret öngörülmesi halinde, olumsuz görüş bildirilmektedir.

Ülkemizde mühendislik faaliyeti yürütülebilmesi için ilgili meslek odasına üyelik zorunluluğu bulunmaktadır. Bu zorunluluk 6235 sayılı Yasa'nın 36. Maddesi gereğince Türkiye'de bir aydan fazla mesleki faaliyette bulunacak olan yabancı mühendisler için de geçerlidir. Mesleki yeterlilik prosedürünün tamamlayıcı bir aşaması olarak, çalışma izni alan yabancı mühendislerin EMO'ya üye olmaları gerekmektedir.

Doğrudan yabancı yatırımlarda yabancı uyruklu personel istihdamında farklı bir prosedür söz konusudur. Türkiye'de kurulu bulunan ve tüzel kişiliğe sahip bir şirketin kilit personeli olarak bildirdikleri çalışanlar için mesleki yeterlilik prosedürü uygulanmamaktadır. Dolayısıyla bu kapsamda kilit personel olarak nitelenmek suretiyle çalıştırılan yabancı mühendislerle ilgili herhangi bir işlem yapılamamakta ve elimizde istatistiki bilgi de bulunmamaktadır.

Başvuru formlarında iş ve meslek diye iki ayrı tanımlamaya gidilerek, meslek bölümüne mezun olduğu okul unvanını içerecek şekilde mühendis yazılmakta, ancak iş bölümüne başka görevler yazılarak, mesleki yeterlilik aranması prosedüründen kaçınılmaya çalışılmaktadır. Oysa mesleki yeterlilik prosedürü uygulanması için ülkemize gelen yabancıların mesleki faaliyette bulunup bulunmayacağına değerlendirilmesi gerekmektedir. Akademik unvanı mühendis de olsa, ilgilinin Türkiye'de

mühendislik yapmayacağı, şirket içerisinde başka görevlerde bulunacağı (proje yöneticisi, ihracat sorumlusu, satış sorumlusu vs.) gibi bildirimlerde bulunulmak suretiyle, mesleki yeterlilik prosedüründen kaçınılması girişimleri daha ayrıntılı bir incelemeyi gerekli kılmaktadır. Bu gibi durumlarda EMO tarafından, şirketin faaliyet alanı, faaliyet alanına göre personel yapılanması, şirkette çalışan mühendis personel sayısı, yapılan işin niteliğine göre ilgilinin hangi pozisyonda çalışacağı gibi konular değerlendirilmek suretiyle, mesleki yeterlilik prosedürünün uygulanıp uygulanmayacağı konusunda görüş oluşturulmaktadır.

Yoğun olarak yabancı mühendis çalıştıran kimi şirketler ise akla gelmeyen kimi yöntemler uygulamaktadır. Özel-

likle Çin menşeli kimi şirketlerin, turist pasaportuyla ya da yeşil ve kırmızı pasaportla mühendis istihdam ederek, yasal sürelerin dolmasıyla ülkeye çıkış/giriş yaptırılmak suretiyle mühendislik faaliyetinde buldukları söylene-gelmektedir. Bu şirketlerle ilgili olarak bugüne kadar yetkili birimlerce herhangi bir işlem yapılmamıştır. Hukuka tamamen aykırı olan bu kaçak çalışma şekli, tamamen ucuz emek gücü ithali olarak gerçekleşmektedir. Bu çerçevede çalışan yabancı kişilerin, sağlıksız koşullarda barındıkları, çalışma hukukuna ilişkin hiçbir kurala uyulmadan çalıştırıldıkları duyular arasındadır. Ülkemizde büyük ve yerleşik şirketlere hizmet veren bu mühendislerle ilgili, hizmet alan şirketlerin de herhangi bir itirazda bulunmaması ilgi çekicidir.

Son olarak 4817 sayılı Yasa'nın 12. Maddesi, 5 Şubat 2010 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan 5951 sayılı "Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" a eklenen 8. Madde ile değiştirilmiştir. Değişiklikle "Mesleki hizmetler kapsamında çalışacak yabancılara akademik ve mesleki yeterlilik ile ilgili işlemleri tamamlanmaya kadar, ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla bir yılı geçmemek üzere ön izin verilebilir. Mesleki eğitim alanı dışında istihdam edilecek yabancı uyruklu personel için bu Kanunda belirtilen görüşler alınmaz. Bu kişiler, akademik ve mesleki yeterlilik ile lisans talep ve yeterlilik uygulamasına tabi değildir" düzenlemesi getirilmiştir. Bu durumda, zaten bir yıl olan geçici çalışma süresi içerisinde hiçbir araştırma ve mesleki yeterlilik prosedürü aranmaması öngörülmüştür. Yasa'da yapılan bu değişiklik, kaçak çalışmayı yasal hale getirmektedir.

TMMOB ve odalar tarafından yabancı mimar ve mühendislerin çalıştırılmasında mesleki yeterlilik uygulamasını yok edecek düzenlemeye karşı tepki gösterilmiş, kamuoyuna açıklamalar yapılmıştır. Ancak yasanın onaylanarak yürürlüğe sokulmasının ardından yasanın ilgili bölümlerinin iptali için Anayasa Mahkemesi'ne dava açılmıştır.

Tüm dünyada devletler kendi vatandaşlarına yönelik olarak istihdamı koruyucu ve geliştirici önlemler almaya devam ederken, ciddi işsizlik sorunuyla karşı karşıya olan ülkemizde bu denli yabancı işgücü çalıştırmaya dönük uygulamalar doğru bir tercih değildir. Mevcut ekonomik kriz de gözetildiğinde, bilişim alanı başta olmak üzere yabancı mühendislerin çalıştırılması konusunda uygulanan politikaların sorgulanması gerektiği açıktır. Ucuz işgücü politikasıyla ülkemizdeki mühendislerin iş kalitesini ve çalışma koşullarını olumsuz etkileyecek uygulama ve düzenlemelerden vazgeçilmelidir. ◀

